

Kitap Tanıtımı ve Değerlendirmesi

Arş. Gör. Hatice AVCI¹

KUR'AN'A GİRİŞ

Mehmet Paçacı, İSAM Yayınları, İstanbul, 2010,166s, ISBN 975-389-479-1

İslam dini kaynaklarının başında yer alan Kur'an-ı Kerim'i anlamak ve anlatmak için asırlar boyunca pek çok çalışma yapılmıştır. Kur'an'ı tanıyıp tanıtmayı amaçlayan bu çalışmalar sonucunda sayısız eser ortaya çıkmıştır. Tanıtımını yaptığımız kitap da bu eserlerden biri olup bu konudaki çalışmaların özeti niteliğindedir.

Mehmet Paçacı'nın kaleme aldığı "Kur'an'a Giriş" adlı bu çalışmaya öncelikle şekil ve üslup yönünden bakalım. Kitap giriş, dipnotlar ve ekler dışında beş bölümden oluşmaktadır. Her okurun anlayabileceği sade bir dil kullanmaya özen gösteren yazar, Kur'an ilimleri terminolojisini gerektiği yerde kullanmış ve bu kavramlara aşina olmayanlar için "ek 2: sözlük" kısmında bunların kısaca açıklamalarını yapmıştır. Kısa ve net bilgiler içeren eserdeki her bölüm kendi içerisinde gayet uyumlu ve akıcı paragraflardan oluşmaktadır. Yazar kitabın son kısmında "ek 1: ileri okuma listesi" vererek bu eserle temel bilgileri elde eden okurun, ayrıntılı bilgiye ulaşmak istemesi durumunda, kendisine yardımcı olacak kaynakları sıralamıştır. Ayrıca yazar dipnotları hemen sayfa altında vermeyip kitabın sonunda eklerden önce dört sayfalık bir dipnot listesi halinde sunmuştur. Bu listede her bölümün başlığı altında o bölümün dipnotu verilmiştir.

¹ KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü Araştırma Görevlisi

Önsözde yazar, kısaca Kur'an'ın indiriliş sürecine değinmiştir. Kur'an'ı tanıtmak için ulûmü'l- Kur'an eserlerinin meydana geldiğini ve kitabının da bu eserleri günümüze yansıtmayı amaçlayan bir çalışma olduğunu ifade etmiştir.

Giriş bölümünde yazar, Kur'an'ın tamamen hayatımızın içinde olup bizi her yönden etkilediğini belirttikten sonra "Kur'an'ın tarih sahnesine çıkışı" nı yani ilk vahyin geliş sürecini anlatmıştır. Daha sonra Kur'an öncesi Arabistan'ın tarihçesinden bahsetmiş, o dönemdeki Mekke ve yakın çevresini ele almıştır. Peygamberimizin ailesi ve Kureyş kabilesi hakkında bilgi vermiştir. Kur'an'ın indiği ortamı gözler önüne sermek için Arapların din ve inançları ile Arap yarımadasındaki diğer inançları açıklamış bu konudaki ayetleri örnek vermiştir. Giriş bölümünü Kur'an ve önceki ilahi kitapları karşılaştırarak bitirmiştir.

Yazar birinci bölümde "Kur'an'ın iniş süreci" ni ele almıştır. Bu bölümü üç ana başlıkta incelemiştir. İlk olarak ayetler ışığında Kur'an'ın ayet ayet indirilişinden bahsetmiştir. Ardından "Mekke ve Medine'de Kur'an" başlığı altında Mekke'de inen ayetlerin özellikle tevhid inancını yerleştirip ahiret inancını canlandırdığını ayetlerle açıklayıp Medine'de inen ayetlerin ise adalet ve hukuku yerleştirdiğini, diğer dini topluluklarla ilişkileri şekillendirdiğini yine ayetlerle destekleyerek anlatmıştır. Yazar, bu bölümde son olarak "Mushafın Oluşum Tarihi"ni ele almıştır. Bununla ilgili Kur'an'ın yazılması, çoğaltılması, hareke ve noktalanması süreci üzerinde durmuştur.

Kitabın ikinci bölümü ise "Kur'an'ın Ana Konuları" nın işlendiği bölümdür. Yazar bu konuları ayetler doğrultusunda şu dört ana başlık altında toplamıştır: Kur'an'da Temel Kavramlar ve İnançlar, Kur'an'da Ahlakî Öğreti, Kur'an'da Hak ve Sorumluluklar, Kur'an'da İbadetler.

Yazar, üçüncü bölümde "Kur'an Bilimleri" ni incelemiştir. Bu bölümde vahiy kavramı irdelenip tanımı yapılmıştır.

Kur'an'ın isimleri, sûre ve ayetleri hakkında bilgiler verilerek ayetlerin iniş nedenleri, Kur'an'daki çok anlamlı ve eş anlamlı kelimeler, muhkem-müteşabih anlatım, hakikat-mecaz gibi konular anlatılmıştır. Kur'an'daki hitaplar, anlatım tarzı ve üslup özellikleri ele alınmıştır.

Kitabın dördüncü bölümü "Kur'an'ın Açıklanması ve Yorumlanması" ile ilgilidir. Bu bölümde yazar, tefsir ve tefsir çeşitlerinden bahsetmiştir. "Kur'an'ın Yorumlanması", "Kur'an ve İbadet", "Mushafa Dokunmada Temizlik Şartı", "Kur'an'ın Ücretle Okunması ve Öğretilmesi", "Kur'an ile Tedavi" meselerlerini inceleyerek açıklığa kavuşturmuştur.

Son bölüm olan beşinci bölümde yazar, "Kur'an'ın Tercümesi" başlığı altında "Kur'an Tercümelerinin Tarihi" ni ve "Batı'da Kur'an Çalışmaları" nı kısaca ele alıp değerlendirmiştir.

Sonuç olarak; önsöz, giriş ve bölüm içeriklerini özet halinde ifade etmeye çalıştığımız bu eserin Kur'an'ı anlamada gerek duyulan temel bilgilerin kolay anlaşılacak bir üslupla kısa ve öz bir şekilde ele alındığı bir çalışma olduğunu söyleyebiliriz. Kur'an'ı anlama yolunda ilerlemek isteyenler için ilk adımı atmaya sağlayacak bir eser olduğu kanaatindeyiz.